

представлених науковців має власне судження, щодо права. Важливе значення відведено не лише теоретично закріпленим положенням, але також суворому дотриманню нормативних приписів у повсякденному житті.

Здійснюючи теоретичний аналіз можна помітити те, що правовідіграє важливу роль у формуванні людської свідомості з огляду на своє соціальне призначення. В той же час проявляє свою сутність у вигляді рівності та свободи, владного примусу, взаємозв'язку з мораллю і етикою, а також спрямованістю на встановлення справедливості. Багатогранність права надає йому унікального значення, що характеризується невичерпною актуальністю та потребує постійного заглиблення у свою сутність. Численні наукові здобутки теоретичної праці збагачують скриньку правових знань. Право є таким соціальним явищем, яке спрямоване на збалансування суспільних інтересів, уникнення криз і конфліктів через призму інтересів членів соціуму. Постійно потребуючи наукового удосконалення та подальших професійних пошуків різносторонніх напрямів його вивчення з огляду на практичний аспект функціонування у громадському житті.

Список використаних джерел:

1. Боннер А.Т. Законность и справедливость в правоприменительной деятельности / А.Т. Боннер. – М.: Росс.право, 1992. – 319 с.
2. Ісаєва В.В. Функції права: теоретико-правовий аналіз / В.В. Ісаєва // Часопис київського університету права. – 2013. – №1. – с. 45 – 48. – Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2013_1/yyyyy/45.pdf
3. Ковальчук О.М. Теорія права у працях вчених Київського університету (XIX – початок XX століття): монографія / О.М. Ковальчук. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 192 с.
4. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права: підручник / М.С. Кельман, О. Г. Мурашин. – К.: Кондор, 2006. – 477 с.
5. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник / О.Ф. Скакун; пер. з рос. – Х.: Консум, 2008. – 656 с.
6. Самохвалов В.В. Законність і справедливість: теоретико-правові проблеми співвідношення та взаємодії у сфері права / В.В. Самохвалов, В.П. Самохвалов. – К.: Юстініан, 2009. – 192 с.
7. Філософія та енциклопедія права в Університеті Святого Володимира: у 2 кн. Кн. 1 / за ред. І.С. Гриценка; [уклад.: І.С. Гриценко, В.А. Короткий]. – К.: Либідь, 2011. – LVIII, 500 с. – (Пам'ятки правничої думки Київського університету).
8. Філософія та енциклопедія права в Університеті Святого Володимира: у 2 кн. Кн. 2 / за ред. І.С. Гриценка; [уклад.: І.С. Гриценко, В.А. Короткий]. – К.: Либідь, 2011. – LVIII, 500 с. – (Пам'ятки правничої думки Київського університету).

**Аспірант наукової лабораторії з
проблем досудового розслідування
ННІ № 1 НАВС**

Нікітін Анатолій Анатолійович

ЩОДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНА ТЕРИТОРІЯ УКРАЇНИ» У ЗЛОЧИНІ, ПЕРЕДБАЧЕНОМУ СТ. 332-1 КК УКРАЇНИ

Окупація території України в черговий раз, на жаль, доводить низьку ефективність існуючої у світі системи безпеки, зокрема йдеться про ООН та ОБСЄ. Зміна стратегій, методів, способів впливу світових держав на дії держави окупанта повинні у найближчий час серйозно трансформуватися. До певної міри хоча економічні санкції стосовно Росії доводять свою ефективність, але провідні країни світу до сьогодні не в змозі встановити її повну економічну ізоляцію, оскільки не бажають поступатися власним економічним комфортом та мають особисті геополітичні інтереси. Хотілося б зауважити, що в середині XX ст. подібне «загравання» з іншим окупантом призвело до незворотних наслідків.

Відповідно до ч. 1 ст. 10 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та тимчасовий режим на тимчасово окупованій території України», громадяни України мають право на вільний та безкоштовний

в'їзд на тимчасово окуповану територію і виїзд із неї через контрольні пункти виїзду – виїзду за умови пред'явлення документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України [6]. Хоча, територія Автономної Республіки Крим, і відповідна (що на сьогодні окупована) територія Луганської та Донецької області – це територія України, однак 15 квітня 2014 р. Законом України № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», чинний Кримінальний кодекс України був доповнений ст. 332-1, що регламентує відповідальність за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї.

Відповідно до ст. 3 зазначеного закону – тимчасово окупованою територією визнається: 1) сухопутна територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, внутрішні води України цих територій; 2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилеглого до узбережжя континентального шельфу України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України; 3) повітряний простір над цими територіями [6].

Поняття «тимчасово окупована територія України» з'явилося 18 березня 2014 р. після підписання «Договору між Російською Федерацією і Республікою Крим про прийняття в Російську Федерацію Республіки Крим та утворення у складі Російської Федерації нових суб'єктів» [1].

Поняття «окупація» в перекладі з латини *ossuratio* означає «захоплення», «оволодіння». Відповідно до норм міжнародного права, режим «окупації», попри свій протиправний характер, все ж підпадає під дію кількох конвенцій, зокрема: 4-ї Гаазької конвенції (1907 р.); Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни (1949 р.); Гаазької конвенції про захист культурних цінностей на випадок збройного конфлікту (1954 р.). Держава-окупант має право стягувати податки на захопленій території, вимагати від населення підкорятися встановленим нею нормам та законам. Разом з тим окупаційна влада позбавлена права змушувати громадян, які проживають на захоплених нею територіях, допомагати їй (окупаційній владі) у проведенні військових дій проти їх вітчизни [2].

У свою чергу, даючи визначення поняття «окупована територія», професор Лондонської школи економіки С. Хемфріс зазначив: «Територія вважається окупованою, коли вона перебуває під безпосереднім контролем ворожої армії. Таке формулювання було записано в Гаазькій конвенції 1907 р.». [3, с. 5].

Поняття «тимчасово окупована територія України», яке першочергово вживалося відносно анексованого АР Крим та міста Севастополь, було розширене у березні 2015 р. до нього було включено населені пункти Донецької та Луганської областей, на території яких запроваджено особливий порядок місцевого самоврядування, – це територія, розташована між державним кордоном України з Російською Федерацією та лінією, визначеною в Постанові Верховної Ради України № 252-VIII від 17 березня 2015 р. «Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування» [5]. Відповідно до цієї постанови «до окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких ... тимчасово запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування, належать райони або їх частини, міста, селища і села, що знаходяться на територіях, які розташовані між державним кордоном України з Російською Федерацією, урізом води Азовського моря та лінією, яка визначена додатком до цієї Постанови, що відповідає Мінському меморандуму від 19 вересня 2014 року»². Того ж дня, 17 березня 2015 р., було підписано ще одну важливу Постанову Верховної Ради України № 254-VIII «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями», у якому Верховна Рада постановляє: «визнати тимчасово окупованими територіями окремі райони, міста, селища і села Донецької та Луганської областей, в яких ... запроваджується

² У додатку Постанови Генеральним штабом Збройних сил України на підставі Доповнення до Мінського меморандуму від 19 вересня 2014 року визначено перелік із 85 населених пунктів, залізничних станцій, роз'їздів, перехресть доріг із зазначенням географічних координат, що створюють «лінію з прив'язкою до місцевості», вказану в Постанові.

особливий порядок місцевого самоврядування, до моменту виведення усіх незаконних збройних формувань, російських окупаційних військ, їх військової техніки, а також бойовиків та найманців з території України та відновлення повного контролю України за державним кордоном України» [4].

Список використаних джерел:

1. Підписано Договір про прийняття Республіки Крим у Російську Федерацію [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://opr.crimea.ru/uk/content/get/id/128>
2. Полтавець С. Окупація земель суверенної держави: уроки політичної історії / С. Полтавець // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=972:okupatsiya-zemel-suverennoji-derzhavi&catid=8&Itemid=350
3. Полтавець С. Окуповані території: досвід Грузії та перспективи України/ С. Полтавець // Громадська думка про право творення. – № 7. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2014_07.pdf
4. Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями : Постанова Верховної Ради України № 254-VIII від 17 березня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254-VIII>.
5. Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування : Постанова Верховної Ради України № 252-VIII від 17 березня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/252-VIII>.
6. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України Закон України від 15 квітня 2014 року № 1207-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>.

Курсант 3-го курсу ННІ №1 НАВС

Николіук Лілія Сергіївна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ.

Державна виконавча служба входить до системи органів Міністерства юстиції України. Виконавче провадження – це сукупність дій органів і посадових осіб, зазначених у Законі України "Про виконавче провадження", спрямованих на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), які здійснюються на підставах, у спосіб та в межах повноважень, визначених цим Законом, іншими нормативно-правовими актами, виданими відповідно до цього Закону та інших законів.

Обов'язковість виконання рішень Європейського суду з прав людини передбачається ст. 46 Конвенції про захист прав і основних свобод людини.

Статтею 84 Закону України "Про виконавче провадження" встановлено, що порядок виконання в Україні рішень іноземних судів і арбітражів визначається відповідними міжнародними договорами та законами України. Згідно зі ст. 3 цього Закону виконання рішень Європейського суду з прав людини повинно проводитись з урахуванням особливостей, встановлених Законом України "Про виконання рішень Європейського Суду з прав людини". Разом з тим станом на теперішній час спеціальний Закон, що регулює порядок виконання рішень Європейського суду з урахуванням певних особливостей, передбачених Конвенцією, відсутній.

Особливості процедури набуття чинності та пред'явлення до виконання рішення Європейського суду з прав людини:

Рішення суду набуває статусу остаточного через три місяці з дня винесення, за умови, що сторони не звернулися з клопотанням про перегляд рішення Великою палатою Суду (ст. 43 Конвенції), або в день відхилення такого клопотання палатою з п'яти суддів. У разі, якщо клопотання було задоволене, рішення набуває чинності у день винесення рішення по суті Великою